

Český telekomunikační úřad

Sokolovská 219
poštovní přihrádka 02
225 02 Praha 025

k čj. ČTÚ-12 345/2016-613

Zasláno na e-mailovou adresu podatelna@ctu.cz

Formulář pro uplatnění připomínek, stanovisek a názorů**NÁZEV NÁVRHU OPATŘENÍ KE KONZULTACI**

Návrh textu Vyhlášení výběrového řízení za účelem udělení práv k využívání rádiových kmitočtů pro zajištění sítí elektronických komunikací v kmitočtovém pásmu 3,7 GHz

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Obchodní firma: **Vodafone Czech Republic a.s.**

IČ: 25788001

Kontaktní osoba: Mgr. Petr Piškula, 777 123 315, petr.piskula@vodafone.com

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ

Tato verze neobsahuje obchodní tajemství ani žádné další důvěrné informace.

Praha 4. 4. 2016

Mgr. Petr Piškula
manažer pro regulační záležitosti
Vodafone Czech Republic a.s.

Český telekomunikační úřad (ČTÚ) dne 2. 3. 2016 na svých internetových stránkách zveřejnil návrhy dokumentů pro Vyhlášení výběrového řízení za účelem udělení práv k využívání rádiových kmitočtů pro zajištění sítí elektronických komunikací v kmitočtovém pásmu 3,7 GHz (dále též „návrh Vyhlášení“) a vyzval k zaslání připomínek v termínu do 2. 4. 2016. Společnost Vodafone vítá možnost se k těmto návrhům vyjádřit. Níže uvádíme naše připomínky a komentáře:

1. Obecně:

ČTÚ zveřejnil návrhy uvedené v konzultaci v principu obdobné těm, které byly konzultovány již v loňském roce. Ačkoliv společnost Vodafone k těmto dokumentům zaslala připomínky, některé nebyly zohledněny a u některých máme za to, že nebylo vypořádání dostatečně zdůvodněno. Proto řadu z nich v principu opakujeme a upřesňujeme.

V souvislosti s rozvojem sítí LTE a nárůstem počtu a využívání „chytrých“ telefonů, které umožňují využití nepřeborného množství aplikací vyžadujících datové připojení, včetně aplikací pro sledování videa (video-on-demand), které jsou z pohledu přenášeného objemu dat nejnáročnější, je ve výhledu cca pěti let obecně očekáván bezprecedentní nárůst objemu datového provozu v mobilních sítích. Vysoký nárůst provozu je již několik let realitou a mobilní operátoři proto celosvětově investují značné prostředky do nových technologií (zejm. LTE a LTE-Advanced) a nové síťové architektury (např. tzv. „small cells“, carrier aggregation). Avšak vzhledem k tempu růstu objemu datového provozu bude nutné, aby mobilní operátoři měli přístup i k dalšímu vhodnému spektru. I při zohlednění všech dalších opatření pro zvýšení kapacity sítí sama ITU předpokládá, že v roce 2020 bude potřebné pro IMT vysokorychlostní služby v průměru poskytnout celkem 1340-1960 MHz spektra. V rámci EU je tato předpověď částečně zohledněna v RSPP¹ a požadavku vůči členským státům, aby do r. 2015 stanovily celkem 1200 MHz spektra vhodného k přidělení pro bezdrátové sítě.

Je tedy nepochybné, že pro obsluhu budoucího objemu datového provozu bude potřeba posilovat kapacitu mobilních sítí rovněž využitím dalšího spektra. Z pohledu mobilního operátora je tedy velmi důležité zvažovat potřebu a případné získání dalšího spektra, a to zejména v situaci, kdy se nabízí spektrum, které by výhledově mohlo být pro mobilní služby mezinárodně využívané v dostatečné míře tak, aby se projevil úspory z rozsahu a širší nabídky jak v oblasti dodávaných síťových technologií, tak v oblasti koncových zákaznických zařízení. Dle informací dostupných společnosti Vodafone je podpora pásma 3,6-3,8 GHz v nejrozšířenějších koncových zařízeních (handsety, tablety) sice v plánech některých výrobců, ale ve velmi omezeném rozsahu a prozatím mimo zájem hlavních světových hráčů. Proto nelze očekávat využití tohoto pásma mobilními službami přinejmenším v krátkodobém až střednědobém horizontu.

Pásmo 3,6-3,8 GHz je na úrovni EU harmonizováno rozhodnutím Komise 2008/411/EC (dále též „rozhodnutí Komise“), které však upravuje širší rozsah rádiového spektra, a sice 3,4 – 3,8 GHz. Jedním z očekávaných dopadů tohoto rozhodnutí je poskytování celoevropských služeb využívajících dotčené pásmo, tj. uživatelé, kteří využívají takovou službu elektronických komunikací v jednom členském státě, by měli získat přístup k obdobné službě i v kterémkoli jiném členském státě². Podle rozhodnutí Komise a tomu odpovídající implementaci v PVRS³ má být využití předmětných kmitočtů neutrální, tj. je možné poskytovat jakoukoliv službu za splnění technických podmínek (zejm. spektrální masky - BEM). Pásmo tedy může být využíváno pro pevnou, pohyblivou (mobilní) nebo nomadickou službu. Využití mobilními sítěmi je však možné uvažovat až v rámci technologie 5G. Z tohoto důvodu jsme přesvědčeni, že výběrové řízení je předčasné.

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 243/2012/EU ze dne 14. března 2012 o vytvoření víceletého programu rádiového spektra

² Recitál 3 rozhodnutí Komise

³ Část plánu využití rádiového spektra č. PV-P/7/07.2012-10 pro kmitočtové pásmo 2700–4200 MHz, aktuálně ČTÚ zveřejnil návrh změny

Kromě výše uvedeného rozhodnutí Komise je třeba zmínit výsledky Světové radiokomunikační konference, která vyjádřila silnou podporu pro přidělení pásma 3,4-3,6 GHz službám IMT. Lze důvodně předpokládat, že na základě výsledků WRC15 jsou upravovány příslušné plány ČTÚ pro uvolňování kmitočtů v tomto pásmu. Pokud je tedy aktuálně nabízeno pásmo 3,6-3,8 GHz, měl by být zároveň poskytnut širší obrázek o předpokládaném uvolňování dalšího spektra pro využití (mobilními) službami elektronických komunikací, zejména jeho předpokládané načasování.

Návrh společnosti Vodafone

Žádáme, aby ČTÚ do obecné části 1 návrhu Vyhlášení doplnil přehled předpokládaného harmonogramu uvolňování dalšího spektra pro služby elektronických komunikací, kde se budou předpokládat výběrová řízení, zejména pak spektra 3,4-3,6 GHz, a to alespoň v odhadu roku, kdy by mohlo být nabídnuto v aukci.

Navrhujeme, aby výběrové řízení na udělení kmitočtů v pásmu 3,7 GHz bylo odloženo.

2. Povinnost velkoobchodní nabídky

Stejně jako v předchozích (4G) aukcích ČTÚ navrhuje uložit povinnost velkoobchodní nabídky⁴. Bez ohledu na to, zda se jedná o dobrovolně přijatý závazek nebo o povinnost, musí být tato podmínka aukce a její konkrétní nastavení dostatečně odůvodněno, aby bylo zřejmé, z jakých východisek a zjištění ČTÚ při její formulaci vycházel a jakého výsledku má být dosaženo. Zároveň by mělo být zhodnoceno, jak tato povinnost ovlivňuje či umožňuje splnění cíle na rozvoj technologické inovace. Pouze tak může vzniknout jistota, že se jedná o podmínku důvodnou a přiměřenou. Řádné odůvodnění je nutné zejména za situace, kdy ČTÚ při zkoumání trhu mobilní originace došel k závěru, že tento trh nespĺňuje první předpoklad pro regulaci, kterým je třikriteriální test (viz analýza trhu č. A/8/03.2016-2, vydaná pod čj. ČTÚ-15 151/2016-611⁵).

Nastavení parametrů aukce má dopad na fungování trhu, což je i deklarováno v samotném návrhu Vyhlášení, když mezi cíli aukce je podpora hospodářské soutěže a vytvoření podmínek pro případný vstup dalších subjektů na trh. Podmínky aukce a jejich důsledky pro trh tak lze plně srovnat s nápravnými opatřeními přijímanými v rámci analýz relevantních trhů, přičemž součástí těchto nápravných opatření a analýz trhů je obsáhlé odůvodnění. Nápravná opatření je nadto regulátor oprávněn přijmout pouze v krajních případech hrozícího omezení soutěže a je povinen výběr konkrétního nápravného opatření odůvodnit zejména s ohledem na očekávané účinky na úroveň soutěže.

Máme za to, že odůvodnění konkrétního nastavení podmínek aukce je i požadavkem jak správního řádu s ohledem na charakter Vyhlášení aukce jako rozhodnutí, tak i regulačního rámce EU pro oblast elektronických komunikací. Podle přesvědčení společnosti Vodafone je neslučitelné s principem transparentnosti, podle kterého má ČTÚ obecně jednat a rozhodovat, aby nastavení podmínek aukce kmitočtů toto důkladné a relevantní odůvodnění resp. analýzu, proč jsou podmínky výběrového řízení, zejména takové podmínky, které mají zásadní dopad na trh, nastaveny tak, jak je uvedeno v návrhu Vyhlášení, postrádalo. Přitom součástí odůvodnění musí být jak vysvětlení jednotlivých parametrů a povinností, tak i jejich vzájemné vazby a celkový účinek, tj. důvody pro jejich návrh a jasně formulované očekávání ČTÚ, jak tyto podmínky ovlivní průběh aukce a situaci na trhu.

⁴ Jak odůvodnil Vodafone již v připomínkách k podmínkám 4G Aukce 2013, forma „dobrovolného“ závazku nemění nic na faktickém charakteru podmínky coby povinnosti

⁵ <https://www.ctu.cz/sites/default/files/obsah/stranky/54489/soubory/1a-oopart-8-3-2016-2-final.pdf>

Žádná podkladová analýza, z níž by vyplývalo, že je nutné povinnost velkoobchodní nabídky zavést a že je nutné právě v navrhované formě a rozsahu, však ke konzultaci poskytnuta nebyla.

Zařazení této povinnosti se tak jeví spíše jako pouhé mechanické převzetí podmínek 4G Aukce 2013, která navíc proběhla za jiných okolností. Vodafone je přesvědčen, že pro zajištění transparentnosti podmínek aukce musí být v rámci konzultace podkladová analýza poskytnuta.

Návrh společnosti Vodafone

ČTÚ musí uložení povinnosti velkoobchodní nabídky řádně odůvodnit, přičemž odůvodnění by mělo mít obdobný rozsah jako analýza relevantního trhu. Žádáme doplnění takového odůvodnění pro tuto povinnost do návrhu Vyhlášení.

3. Povinnosti pokrytí – technologická neutralita (neutralita splnění)

Podle podmínek aukce na licence LTE bylo pro splnění povinnosti pokrytí možné využít i kmitočty držené před vyhlášením dotčeného výběrového řízení pásma, a to na základě principu technologické neutrality a neutrality služeb. S uplatněním tohoto principu na plnění rozvojových kritérií společnost Vodafone plně souhlasí, ačkoliv v podmínkách aukce LTE nebyl uplatněn důsledně, ale jen z části. S ohledem na požadavek předvídatelnosti a konzistence v regulačním přístupu by měl tento princip být uplatněn i ve výběrovém řízení na kmitočty v pásmu 3,7 GHz. Tento princip je také uplatňován v řadě zemí EU.

Jsme přesvědčeni, že z pohledu státní politiky, jakou je zejména Digitální Česko, je zásadní, aby obyvatelé na území ČR měli přístup ke službě s definovanými parametry kvality (tj. zejména rychlost a pravděpodobnost dostupnosti služby), není ale rozhodující, jakým způsobem a jakou technologií bude služba v požadované kvalitě nabízena. Z pohledu mobilních operátorů by totiž požadavek na plnění rozvojových kritérií pouze prostřednictvím daných kmitočtů opět znamenal nutnost budovat v řadě případů paralelní kapacitní pokrytí např. s pokrytím v pásmu 1800 MHz, případně v pásmu 2600 MHz, aniž by pro to byl racionální ekonomický či jiný důvod. Pokud ČTÚ usiluje o zajištění efektivního využití kmitočtů, mělo by z tohoto pohledu plně postačovat stanovení povinnosti v určitém termínu zahájit komerční poskytování služeb a v dalším termínu využívat plný rozsah kmitočtů a požadavek využití výhradně konkrétních kmitočtů pro splnění povinnosti pokrytí by měl nastávat jen ve výjimečných případech a v takovém případě musí být řádně odůvodněn.

Návrh společnosti Vodafone

Obdobně jako bylo v minulé aukci na kmitočty LTE umožněno splnit rozvojová kritéria pomocí dříve držených kmitočtů, měl by být takový princip uplatněn i v podmínkách výběrového řízení pro pásmo 3,6-3,8 GHz a ČTÚ by měl umožnit neutralitu prostředků splnění podmínek pokrytí.

4. Povinnost pokrytí (rozvojová kritéria)

ČTÚ navrhuje oproti předchozí aukci na kmitočty LTE zcela jinak pojmout rozvojová kritéria. S odkazem na již uvedené v naší připomínce 4 ohledně zájmu státu na dostupnosti určité úrovně služeb bez ohledu na

technologii či prostředky a vzhledem k tomu, že ČTÚ předpokládá využití pásma 3.7 GHz celoplošně, nevidíme v návrhu Vyhlášení jasný důvod, proč se ČTÚ podstatně odchýlil od stanovení rozvojových kritérií zejména v porovnání s pásmem 2600 MHz. Pokud pro pásmo 2600 MHz byla stanovena kritéria na základě pokrytí % populace a byly stanoveny širší požadavky na technické detaily služby (minimální úroveň rychlosti pro DL, indoor), máme za to, že fyzikální vlastnosti šíření pásma 3.7 GHz nejsou v podstatě odlišné od pásma 2600 MHz, aby to bylo dostatečným důvodem pro zcela jiný přístup k povinnosti pokrytí. Ačkoliv v rámci vypořádání připomínek po konzultaci v r. 2015 ČTÚ uvedl, že je „záměrem Úřadu přivést širokopásmový internet zejména do menších obcí.“⁶, překvapivě i tak považuje za dostatečné pokrytí na základě požadavku, který zajistí signál jedné základnové stanice v cca 180 - 400 obcích ČR podle toho, jestli bude mít držitel 40 MHz nebo 80 MHz spektra, přičemž u obcí s vyšším počtem než 5000 obyvatel lze důvodně pochybovat, že dojde k pokrývání právě těch obcí, kde není žádná vysokorychlostní služba dostupná⁷, tedy skutečný přínos může být výrazně nižší.

Při respektování zájmu státu na pokrytí určité skupiny obcí se domníváme, že je naprosto nedostatečné, aby byl stát spokojen s provozováním pouhé jedné základnové stanice na území dané obce, a takovou obec považoval za pokrytou, a to zejména obec s vyšším počtem obyvatel než 5000. Pokrytí obce by mělo být vztaženo na % populace obce.

Návrh společnosti Vodafone

Z pohledu rozvojových kritérií by přinejmenším mělo být u pokrytí obcí definováno, že pokrytím obce se rozumí pokrytí území, na kterém žije 95% obyvatel této obce.

5. Technické podmínky

ČTÚ v návrhu vyhlášení neuvádí žádné konkrétní technické podmínky, zejména pokud jde o výkony základnových stanic. Přitom v podmínkách aktuálně vyhlášené aukce na kmitočty v pásmech 1800 a 2600 MHz je u spektra TDD v pásmu 2600 MHz uveden požadavek na snížení výkonů u 5MHz úseků sousedících s dalšími bloky, a to z důvodů zamezení rušení u nesynchronních sítí. Máme za to, že výkonové poměry pro rádiové služby poskytované out-door budou obdobné těm v pásmu 2600 TDD a měly by proto být v rámci podmínek výběrového řízení na kmitočty v pásmu 3,7 GHz přinejmenším stanoveny požadavky na zaručení prevence vzájemného rušení sousedících sítí.

Návrh společnosti Vodafone

Žádáme doplnění technických podmínek vysílání do návrhu Vyhlášení, a to přinejmenším konkrétní požadavky na prevenci rušení u dvou sousedících nesynchronních TDD sítí.

⁶ Vypořádání připomínky 7-17 v dokumentu dostupném zde:

https://www.ctu.cz/cs/download/tabulky_vyporadani/rok_2015/tabulka_vyhlaseni_vyberoveho_rizeni_05_03_2015_vyporadani_pripominek.pdf

⁷ Přičemž se lze důvodně domnívat, že mobilní službou LTE bude v krátkodobém výhledu pokryta drtivá většina takových obcí, ne-li všechny